Nro 107.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 11 Września v. s. 1833 Roku.

Wiadomości Krajowe.

— *Wilno.* —

Dnia 20 Sierpnia, Starożytna Prawowierna Wileńska zakonnicza posada S. Ducha, z uroczystością obchodziła swoje podwyższenie do pierwszey klassy Rossyyskich Monastérów i przeznaczenie znakomitey summy na przyozdobienie Cerkwi. Urzędnicy i wszystkie Osoby Wyznania Greko-Rossyyskiego rano zebrali się do Swiątyni Bożey na Liturgią, którą pierwszy raz odprawił z Naywyżey darowanémi w obrzędzie Swiętey Służby odznaczeniami, Przełożony Archimandryta *Platon.* Przed zaczęciem dziękczynnych modłow, Jego Wysoka Przewielebność z pełności serca miał przewyborną mowę, krótko dotykając historyi tey niegdyś sławney posady. Poruszające było rozczulenie serc modlących się! Spokoyna na twarzach Prawowiernych jaśniała radość, która zdawała się odbijać w twarzach ciekawych Chrześcian innych wyznań, którzy w mnóztwie zebrali się na ten duchowny obchód. Po mszy, obecni, bez różnicy stanu i wyznania, zaproszeni byli do monasterskiego ogrodu na śniadanie, podczas którego wzniesione było zdrowie Prawowiernego Monarchy. Wieczorem wspaniała Wystawa Cerkwi i Brama Klasztoru zostały oświecone, a pośrodku Krzyża nad Wystawą i Krzyża nad bramą jaśniała Cyfra Nayjaśnieyszego Dobrodzieja.

Sankt-Petersburg dnia 2 września.

O Naywyższéy podróży Cesarza Jegomości do miasta *Schwedt*, otrzymane są następujące doniesienia: Nayjaśnieyszy Pan raczył przybydź do *Schwedt*, jak już wiadomo, d. 24 Sierpnia, o godzinie 5tey z południa. Nayjaśnieyszy Król Jmć Pruski raczył się już znaydować w tém mieście od 20go Sierpnia. Dla widzenia się z Jego Cesarską Mością przybyli także: Jego Królewska Wysokość Xiążę Następca Tronu z Małżonką, Ich Królewskie Wysokości: Xiążę *Wilhelm* Pruski z Małżonką, Xiążę *Karol* Pruski z Małżonką, Xiążę Dziedziczny *Mecklenburg-Schweriński* z Małżonką, Xiążę *Cambridge*, Xiążę *August* Pruski, Xiążę *Wilhelm Adalbert* Pruski, Ich Wysokości: Xiążę *Mecklenburg-Strelitzki*, Xiążę *Jerzy* Hesseński i Xiążę *Radziwiłł.* Przepędziwszy w *Schwedt* cztéry dni, Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość raczył zamierzać 28 rano udać się w dalszą podróż do miasta *Münchengrätz* *) (z Gaz. St. Ptb.— ob. Prussy.)

Naywyżey potwierdzona Opinija Rady Państwa.

Rada Państwa, na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy projekta Nayświętszego Rządzącego Synodu: jak postępować z Osobami poświęconemi Świeckiego Duchowieństwa, składającemi stan ten z własnego żądania i z przyczyny wad jego pozbawionemi, przez opinią zamierzyła postanowić na ten przedmiot prawidła następujące:

I) *O osobach poświęconych, składających stan z własnego żądania.* 1) Osoby poświęcone Duchowieństwa Świeckiego, proszące o uwolnienie siebie z tego stanu do świeckiego, zapytywać przez trzy miesiące o determinacyi, i napominać, azali się nie uchylają od przyjętego już na siebie nazwania. 2) Jeżeli i tak kto pozostanie nieporuszonym w postanowieniu, wtedy, za rozstrzygnieniem Nayświętszego Synodu, zdjąć z niego stan, i o tém dawać wiedzieć mieyscowemu Rządowi Gubernialnemu, dla wiadomości. 3) Uwolnionym na własne żądanie zpod Duchowney wiedzy zostawiać prawa, przez urodzenie, albo nabytego Dworzaństwa, jemu należne, dozwalając wchodzić do służby Państwa wszelkiego rodzaju, podług swojey nauki i sposobności. 4) Tym z nich, którzy w duchownym stanie mieli ordery, albo jeden ze trzech uczonych stopniów: magistrów, kandydatów i studentów, zachować je; ale mający stopień Doktora Teologii, używa tylko praw magistra. 5) Tym, którzy przed otrzymaniem stopniów poświęcenia, mieli rangi świeckie, woyskowe lub cywilne, jako złożone już przez nich przy poświęceniu na stan duchowny, stopniów tych nie wracać, i przy ich weyściu na nowo do służby, pierwszych w opisach formularnych nie wymieniać. 6) Jeżeli wystąpiwszy ze stanu duchownego weydzie do służby Państwa, wtedy chociaż do opisu jego służby nie wnoszą się czynności służby duchowney, ale się wymienia czas w niey zostawania. 7) Kiedy duchowny poświęcony, proszący o zdjęcie z siebie stanu, znayduje się pod śledztwem albo sądem, wtedy rozpatrzenie tey prośby odkłada się do sądowego rozstrzygnienia o jego sprawie.

II) *O osobach poświęconych, pozbawionych stanu duchownego za przestępstwa i naganne życie.* 8) Osoby poświęcone Świeckiego Duchowieństwa, za przestępstwa przeciwko cerkiewnym prawidłom, za postępki przeciwne porządkowi i naganne, niecierpiane w tym stanie, ale nie podpadające Kryminalnemu Sądowi, po zdjęciu stanu, przeznaczać pod wiedzą jeszcze Duchowną do obowiązków niższych: dziaczkow, ponomarów, dzwonników, stróżów, posługaczów przy monastérach i szkołach duchownych, uważając podług tego, w którey z tych posług mogą bydź łatwiey cierpiani, podług ważności popełnionych przez nich przestępstw, i podług ich przymiotow. 9) Przy tém przestrzegać, ażeby pozbawiony stanu, nie był naznaczany w tymże powiecie, w którym sprawował obowiązki kapłańskie. 10) Tych z liczby pozbawionych stanu duchownego, którzy używają prawa Dworzaństwa, dziedzicznego, lub nabytego, naznaczać na mieysca tylko pryczetników. 11) Jeżeli zniżony do jakieykolwiek z wyżey wyrażonych niższych obowiązków, okaże się i w tym obowiązku nieznośnym, tedy takiego odsyłać do mieyscowego Rządu Gubernialnego, ze szczegółowém opisaniem winy, za którą pozbawiony jest poświęconego stanu. 12) Rządy Gubernialne komunikują Izbom Skarbowym o zapisanie tych ludzi, jeżeliby oni byli nie z dworzan, do jednego z podatkowych stanów: do mieszczan, albo też do liczby skarbowych włościan, podług ich życzenia; tym zaś, którzy w duchownym stanie byli z dworzan osobistych, potomnych, lub też, którzy otrzymali dostoyność tę przez otrzymanie orderow, zostawiać prawo dworzanom właściwe, nie zwracając tylko rang, przed wey-

*) *Münchengrätz* po czesku *Hradistia*, miasteczko, należące do Hrabiego *Waldsteina*, z 2000 mieszkańców i zamkiem, w okręgu Bunclawskim w Czechach nad rzeką *Izerą*.

ściem do stanu duchownego otrzymanych. 13) Zabrania się im przyjazdu do obu stolic, i w nich mieszkania. 14) Zabrania się im także weyście do służby Państwa, albo publiczney z wyborow dworzańskich i mieskich; do woyskowey służby mogą bydź przyjęci tylko szeregowymi. 15) Zabronienia, w dwóch poprzedzających artykułach wyrażone, mają mieć moc swoję w biegu siedmiu lat, po których przeyściu, jeżeli podpadli im zasłużą przez sposób życia na pochwałę swoich gmin albo stanów, tedy się ono z nich zdeymuje; ale dozwolenie wolnego obrania służby, i potym daje się tylko mającym na to prawo ze swojego stanu, albo przez uczone stopnie: magistrów, kandydatów i studentów. 16) Z postanowieniem tych prawideł odmienia się moc ukazu 30 listopada 1806 roku. (*G. S.*)

Prussy.

Berlin dnia 9 września.

Jego Królewska Mość dzisia tu ze Schwedt powrócił.

JO. Xiężna *Lignicka* dzisia tu ze *Schwedt* powróciła.

J. K. W. Xiążę *Cambridge* ze *Schwedt* przez *Neustad* do *Magdeburga* przejeżdżał.

J. W. Jenerał piechoty dowodzący Korpusem gwardyi, Xiążę Karol *Mecklenburg-Strelltz*, ze *Schwedt* tu przybył.

Przybyli: Rzeczywisty Radźca Tayny, Minister Spraw wewnętrznych i policyi, Baron *Brenn*, z Pomeranii i Rzeczywisty Radźca Tayny, Minister stosunkow zewnętrznych, *Ancillon*, ze *Schwedt*.

— *Dnia 10* —

NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, dnia 9 września, o pół do ósmey zrana, raczył wyjechać ze *Schwedt* do *Münchengrätz*, dóbr Hrabiów *Waldsteinów*, w *Czechach*, w cyrkule *Bunclawskim*, z pięknym pałacem, gdzie JEGO CESARSKA MOŚĆ widzieć się ma z N. Cesarzem Austryackim. J. K. W. Xiążę Następca Tronu Pruskiego ma NAYJAŚNIEYSZEGO GOSCIA przeprowadzać do *Frankfortu* nad *Odrą*. Dalsza podróż ma się odbywać przez *Görlitz*, gdzie, podług wiadomości z *Wrocławia*, JEY CESARSKA WYSOKOŚĆ, Wielka Xiężna Jeymość Sasko-Weymarska z Jego Wysokością Małżonkiem Swoim, od dnia 3 t. m., oczekuje na przybycie NAYJAŚNIEYSZEGO Swojego BRATA. (*Gazeta Pruska Stanu.*)

J. K. W. Xiężna Małżonka Następcy Tronu, J. K. W. Xiążę *Wilhelm* (syn Jego Królewskiey Mości) i J. K. W. Xiężna Jego Małżonka, II. KK. WW. Xiążę *Karol* i Jego Małżonka, II. KK. WW. Xiążę *Albrecht* i Jego Małżonka, J. K. W. W. X. Dziedziczna *Mecklenburg-Schwerin*, ze *Schwedt* tu przybyli.

J. K. W. W. X. Dziedziczny, *Mecklenburg-Schwerin*, ze *Schwedt* tędy do *Magdeburga* przejeżdżał.

— Przybyli. Cesarsko-Rossyyski Radźca Tayny i Kamerherr, Poseł nadzwyczayny i Minister pełnomocny przy tuteyszym Dworze *Ribeaupierre*, i Jenerał-Major Orszaku N. Cesarza Jegomości Rossyyskiego, *Mansurow*, ze *Schwedt*; Cesarsko-Rossyyski Radźca Tayny, Poseł Nadzwyczayny i Minister pełnomocny przy Dworze Niderlandzkim, *Potemkin*, z *St.-Petersburga*; Xiążę Włodzimierz *Menżykow*, z *Drezna*.

Wyjechali: Jenerał-Piechoty i Wojenny Gubernator *Warszawy*, Hrabia *Witt*, do *Warszawy*. Jenerał-Major, Dowódzca Artylleryi Korpusu Gwardyi, *Sumarokow* i Xiążę *Włodzimierz Golicyn*, do *Magdeburga*, Jenerał-Porucznik i Jenerał-Adjutant *Witzleben*, przejeżdżał ze *Schwedt* do *Magdeburga*.

— *Dnia 11* —

Jego Królewska Mość dzisia do *Magdeburga* wyjechał.

J. K. W. Xiążę *Wilhelm* (syn J. K. M.), J. K. W. Xiążę *Karol*, II. KK. WW. Xiążę *Albrecht* i Jego Małżonka, J. K. W. Xiążę *Wilhelm Adalbert*, J. K. W. Xiążę *August* i JO. Xiężna *Lignicka*, do *Magdeburga* wyjechali.

Wyjechali: Tayny Radźca Gabinetowy *Albrecht* do *Magdeburga*. Cesarsko-Rossyyski Rzeczywisty Radźca Tayny, Poseł Nadzwyczayny i Minister Pełnomocny przy Dworze Niderlandzkim *Potemkin*, do *Drezna*.

— *Dnia 12* —

Doniesienie Telegraficzne.

Otrzymane w Berlinie d. 11 wrześ. o godzinie 5 minucie 10 *).

„Magdeburg d. 11 września godz. 5 min. 5."

N. Król Jmć, dzisia rano o godzinie 9tey z *Potsdamu* wyjechawszy, w tey chwili, w naypożądańszym stanie zdrowia, tu przybył.

— *Dnia 13* —

Przybyli: Jenerał Kawaleryi i Jenerał Adjutant N. Cesarza Jmci Rossyyskiego Xiąże *Trubeckoy*, i Xiąże Nikołay *Trubeckoy*, z *Drezna*. Jenerał-Porucznik i Jenerał-Inspektor Woyskowych zakładów edukacyynych Baron *Valentini* z *Szląska*. Jenerał-Porucznik i Dowódca 2giey dywizyi, *Rummel*, z *Gdańska*. Poseł nadzwyczayny i Minister pełnomocny Brytanii W. przy tuteyszym Dworze, Hrabia *Minto* z *Drezna*. Szambellan Króla Jmci Szwedzkiego, Poseł nadzwyczayny i Minister pełnomocny przy tuteyszym Dworze, *Brandel*, z *Lipska*. Radźca Tayny i Łowczy Dworu Króla Jmci Duńskiego, Hrabia *Hardenberg-Reventlow* z *Mecklenburskiego*. Xiąże Włodzimirz *Monżikow* wyjechał do *St. Petersburga*. (*All. Pr. St. Zeit.*)

Austrya.

Praga d. 8 września.

II. CC. MM. Cesarz i Cesarzowa d. 3 b. m. rano, po trzytygodniowym prawie pobycie, opuścili stolicę Czech, wśród błogosławieństw, i serdecznych życzeń wszystkich mieszkańców. II. CC MM. raczyli przed swym odjazdem, tak barona *Hess*, zastępującego mieysce hr. *Chotek*, W. Burgrabiego wysłanego na spotkanie Cesarza Rossyyskiego, jako też wszystkich wyższych wojennych urzędników, w nayprzychylnieyszych pożegnać wyrażeniach, czyniąc nadzieję rychłego znowu się zobaczenia. Na wschodach oficerowie i licznie zgromadzeni cywilni urzędnicy, jeszcze raz mieli szczęście II. CC. MM. głośno powtórzyć: *niech żyją*. Równie wesoły okrzyk rozlegał się po wszystkich ulicach i mieyscach, aż do bram miasta. Na drodze straż obywatelska była rozstawioną; oddział zaś konnych strzelców i znaczna liczba oficerów gwardyi strzelców, towarzyszyły II. CC. MM. o milę za miasto. Głębokie, serdeczne wzruszenie napełniło wszystkich mieszkańców miasta za odjazdem NN. Osób, których niniejszy pobyt w dziejach Czech, pamiętną epokę stanowić będzie. Wieczorem przed odjazdem J. C. M. zezwolił na odprawienie świetnego ięcia z pochodniami przez uczniów tuteyszego uniwersytetu, którzy z 300 pochodni z dwiema muzykami, wśród wielkiego choru śpiewaków, gmachów uniwersytetu przez wielką część miasta przeciągnęli, śpiewając pieśń narodową: „Boże zachoway Franciszka Cesarza", którey lud wesołemi wtórował okrzyki. (*A. P. S. P.*)

Francya.

Paryż dnia 2 września.

Wspaniały pałac Królewski w *Wersalu*, od czasów rewolucyi 1791 roku, całkiem prawie opuszczony, chociaż w obszérnych jego pokojach, wszystko jeszcze przypomina wielkość i przepych wieku Ludwika XIV, przeznaczony jest na pomieszczenie zbioru takich malowideł i dzieł sztuki obrazowey, które dla dziejów sztuki we Francyi są ważnemi, lub też zachowują pamięć naysławnieyszych czynów wojennych Francyi. Wkrótce się zaymą wykonaniem tego planu, w

*) To telegraficzne doniesienie wczora przypoźno doszło, i dla tego nie mogliśmy go we wszystkich numarach gazety wydrukować, dzisia więc powtórnie je umieszczamy.

jakim celu przeznaczone koszta z listy cywilney, do dwóch lub trzech milionów wyniosą.

Gazeta *Temps* nie przestaje radzić Rządowi, rozwiązać Izbę Deputowanych, tego będąc przekonania, iż Król nie ma się czego lękać nowych wyborów, kiedy okoliczności środek ów czynią nieodbicie potrzebnym.

Gazeta *Constitutionnel* uczyniła wczoray uwagę, iż stronnictwo legitymistów, czując swą bezsilność, jedyną tylko w obcey pomocy pokłada nadzieję.

W *Clermont* ma teraz mieysce zgromadzenie tuteyszych i zagranicznych geologów, pod prezydencyą Hr. *Montlosier*, który przed czterdziestą jeszcze laty, ogłosił dzieło o wulkanach *Awernackich*.

Wczoray była rocznica, jak przed stem lat, 1 września 1733 roku, poraz pierwszy przedstawioną była w tuteyszey Akademii muzyki, opera *Rameau*, *Hippolit i Aricia*, z którą poczęła się nowa dla Francyi, pod względem muzyki, epoka. Prawie w każdym roku przez następnych lat trzydzieści, wystawiał on po jedney, lub po dwie nowych oper, którym po większey części stałe towarzyszyło szczęście.

Z przyczyny, popełnioney przed kilką dniami w jednych z tuteyszych koszar, znaczney kradzieży kul i innych artykułow strzelniczych, aresztowano wiele osób, pomiędzy któremi znajduje się także kapral jednego z półkow tuteyszego garnizonu.

— *Dnia 3* —

31 sierpnia rano, Król w towarzystwie obu Xiążąt, Ministra woyny, marynarki i Marszałka *Gérarda*, oglądał port *Granville*, i na mieyscu mianował kawalerem Legii honorowey Inżyniera *Borgognon*, mającego dozor nad nowemi tam budowami. J. K. M. przejechał konno nadbrzeże, na którém gwardya narodowa była wystawioną, i po skończeniu obrotow woyskowych, wsiadł do powozu, by w dalszą udać się drogę do *Saint-Lo*. Około 2½ godziny przybył J. K. M. do *Constances*, gdzie konno wjazd odprawił, i zatrzymał się w pałacu Biskupim. Po przyjęciu duchowieństwa i urzędow, i obeyrzeniu gwardyi narodowey, J. K. M. wyjechawszy, przybył do *Saint-Lo* około 6½ godziny, i odbywszy przegląd gwardyi narodowey, udał się do pałacu prefektury, a po skończeniu obiadu, zaszczycił krótką bytnością bal przez miasto dany. W wieczór, dnia następującego, Król jest oczekiwany w *Cherbourgu*.

Monitor w ostatnim numerze przywodzi text konwencyi względem żeglugi na Renie, zawartey 31 marca 1831 w *Moguncyi*, między Francyą a państwami Nandreńskiemi, jako Prussami, Bawaryą, Hollandyą, Baden, Hessyą i Nassau.

Tribune uwiadamia o zabraniu jey zawczorayszego numeru w następny sposób: „Pismo nasze wczoray po raz 84 zabrane zostało, od czasu, jak Ludwik Filip wyrzekł, iż karta na przyszłość prawdą będzie."

P. *Polignac* oświadcza w piśmie pod dniem 1 b. m. z *Ham* do redakcyi *Gazette de France* nadesłaném, iż tom dziesiąty *Dziejow Restauracyi* przez pewnego człowieka stanu, liczne zawiera błędy, i że zdanie sprawy pod dniem 14 kwietnia 1830 podane Karolowi X, w owém dziele ówczesnemu Strażnikowi pieczęci, P. *Chantelauze* przypisywane, bynaymniey nie jest jego dziełem. Podobną reklamacyą, ostatni przed kilką dniami w *Quotidienne* pomieścił.

Tuteyszy Arcy-Biskup w piśmie, jakie niektóre gazety podały do powszechney wiadomości, wzywa Xiędza *Chatel*, założyciela tak zwanego Francuzko-Katolickiego kościoła, do powrótu na łono prawdziwey wiary.

Pewna gazeta liczy roczne dochody Króla z wyłączeniem listy cywilney na 31 milionów.

Jeden z uczonych polskich *Leonard Chodźko*, który od lat kilku we Francyi mieszkał, otrzymał rozkaz ztąd wyjechać do *Montauban*, ponieważ zaś wbrew rozkazom Rządu, obrał dla siebie mieysce pobytu w *Tours*, przeto zalecono mu teraz miasto to opuścić, co i wykonał, udając się, zamiast *Montauban* do Anglii, przed swym odjazdem, protestacyą przeciw swemu wygnaniu z Paryża, umieścił w *Courrier d'Indre et Loire*.

Z *Cherbourga* pod dniem 31 p. m. piszą, iż rano dnia tego Lord *Durham* i Lord *Yarborough* z klubem jachtow tam przybyli, i przez eskadrę Kontr-Admirała *Mackau*, zwyczaynemi wystrzałami powitani zostali.

Okręt liniowy *Suffren* dnia 31 p. m. z 813, żołnierzy i rozmaitym wojennym sprzętem, przybył z Nawarynu do Tulonu, statek zaś parowy *Pelikan*, dnia 1 b. m. mając na sobie 74 podróżnych i 500,000 fr. z tegoż portu do Algieru odpłynął.

W Tulonie 28 p. m. rozeszła się pogłoska, iż drugi oddział eskadry francuzkiey w Lewancie, ma odwieźć załogę Ankony do Francyi.

— *Dnia 4* —

Król d. 1 b. m. rano o pół do 7mey opuścił *Saint-Lo*. O 1 godzinie przyjechał J. K. M. do *Valognes*. Na granicy okręgu podprefektury Cherbourg, znaydowało się 400 do 500 obywateli na koniach z tróykolorowemi chorągwiami, którzy towarzyszyli J. K. M. aż do *Cherbourga*. U bram mieyskich przyymował Króla Minister marynarki, a Mer podał J. K. M. klucze miasta. Wjazd odprawił się konno, około 3 godziny po południu, o czém mieszkańcom obwieścił wystrzał z dział, na który odpowiedziała eskadra w porcie stojąca. Król zatrzymał się w pałacu prefektury morskiey, do którego mieysca gwardya narodowa i woyska garnizonu po obu stronach rzędem się rozciągały, wszystkie domy, przed któremi orszak przeciągał, były ozdobione kwiatami, wieńcami dębowemi i tróykolorowemi chorągwiami. J. K. M. zaraz potém przyymował urzędy i oficerów gwardyi narodowey (a na ich czele dowódzcę półkownika *Bricqueville*), z których wielu, równie jak członkówie angielskiego klubu jachtow, byli zaproszeni na obiad. Wieczorem miasto było oświecone. W nocy z d. 1 na 2 przyjechała do *Cherbourga* i Królowa.

D. 1 w dzień przybycia Króla do *Cherbourga*, w tameczném porcie kupieckim było 70 angielskich jachtów.

Xiążę *Armand Polignac*, brat w twierdzy *Ham* osadzonego ex-ministra, przybył tu d. 31 z. m. i odjechał do *Fontainebleau*, gdzie ma w bliskości swe dobra. Xiążę towarzyszył, jak przypomnieć należy, w r. 1830 Karolowi X do Szkocyi.

— *Dnia 5* —

Monitor zawiera dalsze wiadomości o pobycie Króla w Cherbourgu: d. 2. J. K. M. w towarzystwie obu Xiążąt, Marszałka *Soulta*, *Gérarda* i Ministra marynarki, odbywał przegląd gwardyi narodowey, 5,000 ludzi i woyska garnizonowego, Królowa i Familia królewska przytomne były w odkrytych pojazdach. Na wszystkich okrętach w porcie bandery powiewały, a nadbrzeża niezliczonym tłumem widzów były napełnione. Potém udały się II. KK. MM. do portu wojennego i po obeyrzeniu budującego się okrętu liniowego o 120 działach *Friedland*, puścili się statkiem parowym *Sfinx*, na niewielką po morzu przejażdżkę. Po obeyrzeniu przez Króla zewnętrznych robot portu, wrócił statek parowy, po trzygodzinney przejażdżce, którey naypięknieysza pogoda sprzyjała. D. 3 Król miał zamiar wypłynąć na morze, aby widzieć ewolucye floty na reydzie.

Wczoray rano Xiążę *Orleański* ztąd, odjechał do *Compiègne*.

— *Dnia 6* —

D. 3 przed południem, około godziny 11, Król i Familia królewska, Minister marynarki, Marszałek *Gérard*, Prefekt morski i inni Jenerałowie, wyprawili się na statku parowym *Sphinx* obeyrzeć eskadrę. Z przyczyny niepogody, Król tylko oglądał fregatę *Atalanta* i jachty angielskie. (*Al. Pr. St. Zeit.*)

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 25 sierpnia.

Gazeta dworu następne zawiera wiadomo-

ści z Portugalii: *Elvas d. 20 sierpnia.* J. K. M. *D. Miguel I*, na siedlisko rządu wybrał *Koimbrę* i między tém miastem a naszém, kommunikacya na *Castello-Branco* zaprowadzoną została. Gieryllasy rokoszanów pokazali się pod *Ponte de Soro* i na brzegach rzeki *Sado;* ścigały ich woyska królewskie.— Podług wiadomości z Algarwii, rokoszanie tylko miasto *Faro* mają tam w swych rękach.— Król *Don Miguel I*, d. 7 przez Koimbrę przejechał, w towarzystwie Marszałka *Bourmont*, który dowodzi posuwającém się na Lisbonę woyskiem. Główna kwatera, jak słychać, 13 była w *Leiria*, a jedna dywizya stała pod *Torres-Vedras.* Przednie straże posunęły się do *Villa-Franca*, naprzeciw nieprzyjacielskich stojących w *Alhandra*, miasteczku nad Tagiem. Skoro oddział jenerała *Molellos*, pod dowództwem jenerała Francuzkiego, poruszenia swe do postępu głównego woyska zastosował, posuniono się do *Santarem* d. 15 tak, iż każdey chwili stanowczey rozprawy oczekiwać należy.

Król podług *gazety dworu*, zupełnie po niedawney słabości przyszedł do zdrowia i zawczoray sam rozdawał ordery. (*Kor. Hamb.*)

Rozmaite Wiadomości.

Donoszą z *Valenciennes* d. 6 lipca: „Od niejakiego czasu, w *Fentenolles* na wyniosłościach lesistych ku Farmars, wydobywają ogromne pokłady kamienia do wyrabiania naczyń. Robotnicy tam pracujący odkrywają codziennie przedmioty starożytności. Tym sposobem, znaleziono niedawno naczynie ze szkła doskonale zachowane, zawierające w sobie kości ludzkie i kilka kędziorow włosow. Naczynie to szacowne zbogaca teraz gabinet P. *Lebarbier-Arnoux.* Inne naczynia zawierają w sobie medale, z których się jeden znalazł ze złota. Szkoda tylko, że niedbalstwo i nieuwaga tych robotników bywa często przeszkodą do zachowania w całości tak ciekawych i szacownych przedmiotow."

— Dzienniki z *Rouen* zdają sprawę względem stanu subskrypcyi, otworzoney tam na wzniesienie posągu Piotra Kornela. Zbiór z niey otrzymany wynosi teraz 42,619 fr. 80 centymow. Dołączywszy procenta, które wyda złożony kapitał, nim się summa potrzebna na to przedsięwzięcie uzupełni, całkowity zbiór dotąd wyniesie blisko 48,118 fr. 80 centymow. Cały zaś wydatek potrzebny wyrachowano na 56,100 fr. Braknie zatem 7,981 fr. 20 cent. Żeby wystarczyć na ten wydatek, towarzystwo emulacyyne otworzyło nową subskrypcyą i samo zapisało 1,000 fr. Inauguracya posągu Kornela odbędzie się 1834 r. w rocznicę narodzin tego wielkiego poety.

— Gazeta, *Giornale del Regno delle due Sicilie*, donosi, stosownie do Dziennika palermitańskiego: „Wólkan, który przed dwiema laty wybuchnąwszy wśród morza, blisko *Sciacca*, utworzył tam nie wielką wyspę, a która po zniknieniu swojem niezostawiła żadnego śladu istot skupionych ponad wodami, otwiera się teraz nanowo w tymże samym punkcie. Wieczorem d. 22 maja, postrzeżono w kierunku góry *Secca di Corallo* (pokład koralowy), gęste słupy dymu, wznoszące się z tego mieysca na którem był wólkan, w nocy zaś 23, widziano iskry ognia wśród morza."

— Pewna dama nazwiskiem *Lenzoni* w *Cartaldo*, kupiła dom, który był niegdyś pomieszkaniem Bokkacyusza, i kazała go naystaranniey odnowić: Portret Bokkacyusza, w zupełney postaci umieszczony został w pokoju, zaymowanym niegdyś przez niego. W przyległym gabinecie znayduje się biblioteka od przepychu, złożona jedynie ze wszystkich edycyy dzieł tego sławnego autora. Pewna staruszka, która zaymowała tę izbę, przypadkiem wytrąciła kilka desek ze ściany i znalazła w niey wydrążenie, napełnione rękopismami, które natychmiast rzuciła na ogień. Niewiadomo co się stało ze czterma rękopismami na pargaminie, które znaleziono przed kilką laty, otwierając grób Bokkacyusza w kościele w Cartaldo.

— Sławny antykwaryusz *Arrowsmith* ogłasza kartę podróży Świętego Pawła Apostoła, według Nowego Testamentu, wystawując obraz synoptyczny wędrówek tego Apostoła, tudzież mieysc rozmaitych, z których swoje listy wysyłał.

— W Paryżu na posiedzeniu Akademii umiejętności d. 8 lipca P. Eugeniusz *Bourdon* przedstawił model machiny parowey, którey wszystkie części przez niego samego są sporządzone.

Wzór ten, który doskonale wszystkie czynności machiny wykonywa, całkowicie jest ze szkła, i pomimo kruchości tego materyału, P. *Bourdon* potrafił sposobem naydowcipnieyszym wprowadzić tam parę, bez niebezpieczeństwa i wprawić w ruch machinę, za jey pomocą, z naywiększą i nayregularnieyszą dokładnością.

Przeźroczystość doskonała wszystkich części dozwala widzieć ich działanie w naydrobnieyszych szczegółach. Machina ta nastręczy PP. Professorom sposoby pokonania wszystkich trudności, jakich doświadczali, robiąc demonstracye z modelami machin metallicznemi: publiczność nawet, za pierwszym rzutem oka, póymie bez trudności mechanizm, którego artyści, tylko z powołania, posiadali tajemnicę.

Machina P. *Bourdon* wystawia jeszcze jedną korzyść, na niey jedney okazać można dwa systemata, górnego i dolnego parcia.

— P. Jobard, prezydent Akademii przemysłowey, odbył podróż do Anglii, w przedmiocie swojego powołania, którey opisanie ma wkrótce drukiem ogłosić: zawiera ona, jak powiadają, uwagi nayważnieysze nad stanem dzisieyszym fabryk w Wielkiey Brytanii.

— Listy z Katany, z Syrakuzy i z Lentyni donoszą, że brzegi południowe Sycylii są napastowane od szarańczy, która w bardzo wielkiey ilości pustoszy pola. Rządcy prowincyy udali się na mieysca naybardziey dotknione tą klęską, a żeby obmyślić nayskutecznieysze zaradzenia jey sposoby.

— Według listow z Nowego-Yorku pod 25 czerwca cholera na nowo sprawiła wielkie spustoszenia, mianowicie w Nowym Orleanie.

Piszą z Nowego Yorku pod datą 30 czerwca: „Cholera nie przestaje szerzyć się na Południu i na Zachodzie. W *Mobile* ogranicza się ruynowaniem białych przez zabijanie czarnych. W Nowym Orleanie zadziwia prędkością z jaką działa. Kiedy nie zabija w chwili chorego, jak trucizna Lokusty, sztuce lekarskiey udaje się czasami kogoś uratować. Taż sama cholera grassuje w *Natchez*, zabijając trzech albo cztérech czarnych na jednego białego. Port Gibson jest opuszczony. Wielu właścicieli plantacyy w Luizyanie połowę swoich Negrów utraciło. W. Pulasky, w Kentucky, mieszkańcy pozamykali swoje domy i odbiegli. Mieszkańcy w Lexington, w obrębie Stanu Kentucky, uciekli do Olympian Spings, dla uniknienia choroby i tam do wód cieplicznych przenieśli się, których okolice poczytywano za wyłączone od tey klęski. W Palmyrze, w Missouri cholera okazuje się w skutkach swoich nayzgubnieyszą. Jest ona w Wheeling, mieście Wirgińskiém, w Pittburg należącém do Pensylwanii, zarówno wioski, jak i miasta pustoszącą.

Pewny doktor w Wheeling, przybywszy tam dla uważania i uczenia się tey choroby, przepisawszy naylepszy sposób jey leczenia, nie miał czasu doświadczyć go na sobie samym.

List z Nowego Orleanu pod datą 21 czerwca donosi, iż od kilku dni natężenie cholery znacznie zwolniało w tém mieście, gdzie na nowo straszliwe spustoszenia zrządziła. (*J. d. S. P.*)

	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
Obserwacye meteorologiczne.	d. 8 o 3 wieczor.	28 cal. 2,8 lin.	+ 11¾ stopni.	Polud.-Wsch.	Pogoda.
	d. 9 — — —	28 — 3,4 —	+ 11½ — —	Polud.-Wsch.	Pogoda.
	d. 10 — — —	28 — 0,6 —	+ 9¼ — —	Wschodni.	Pochmurno.
	d. 11 o godz. 5½ rano.	27 — 11,2 —	+ 8¼ — —	Wschodni.	Deszcz.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 107.

Wilno dnia 11 Września v. s. 1833 roku.

OGŁOSZENIA.

1 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na uzyskanie skarbowey należności od Obywatelki Billewiczowey za dzierżawę Eyragolskiego starowstwa, 1508 rub. 27 kop. sreb. wynoszącey, wystawiona jest na przedaż z publicznych w Rządzie Gubernialnym targow, scheda majątku Czekiszek teyże Billewiczowey przez Sąd Exdywizorski w powiecie Rossieńskim wydzielona, na co naznaczony jest termin dnia 9go przyszłego miesiąca oktobra z przetargiem we trzy dni od pierwszego targu; a zatém życzący sobie kupić pomienioną schedę majątku, zechcą stawać w terminach pomienionych w tym Rządzie, gdzie będą okazane i poprzednicze warunki również z opisami majątku. 1833 roku września 7 d. Sowietnik i Kawaler Nowicki.

Sekretarz Eysymont.

Naczelnik Stołu Micewicz. (1072)

Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

2. UUr. Izydorowi Salmonowiczowi Prokuratorowi Massy po zeszłym Xięciu Radziwille funduszów pozostałych, jako niesłusznie zakłócającemu, zaś Xaweremu Przeradowskiemu, oraz ich imion sukcessorom, Kazimierza i Barbary z Hryniewskich Olendzkich, z mieysca pobytu niewiadomym, do usprawiedliwienia danych wlewków, ze skutków dekretu Kommissyi dnia 17 junii idącego r. adcytującym się, Pozew przed Sąd Kommissyi na interessa Radziwiłłowskie, z instancyi UUr. Macieja b. Sędz. Ziem. Słuckiego, Jana z tegoż Pttu. Wyw. Deput. Józefa Sędz. Grodz. Nowogródz., Wincentego Sędz. Gran. Bobruyskiego, tudzież Ignacego i Władysława braci Bułhaków, zeszłego Floryana Bułhaka sukcessorów, w referencyi do dowodów u Sądu złożyć się mających, zaniesionych Manifestów i uprzedniey żałoby wynosi się o to: iż gdy obżał. Prokurator ośmielił się pomawiać nabycie żał. majątków Krzywonosy i Kurnozy zwanych, w jakowym porządku dekretem Kommissyi adcytacya obżał. wlewkodawców Przeradowskiego i Olendzkich została przeznaczoną, których należności przy nabyciu pro persoluto przyjęte zostały; przeto dellatores, spełniając wyrok Kommissyi, pozywają wszystkich obżał. i następne zakładają Prośby: z Obżał. Prokuratorem o zaskuteczenie wszystkich prośb w uprzedniey żałobie zawartych, a z Obżałowanym Przeradowskim i Olendzkiemi o zobowiązanie do usprawiedliwienia przelanych należności, w dalszey zaś kolei skassowania wszystkich zarzutow obżał. Prokuratora, o zatwierdzenie prawa nabycia, nagrodzenie za straty, o bliższość do dowodu i odwodu, i zaskutecznienie tego wszystkiego, co z natury sprawy wypadać będzie.

Roku 1833 augusta 1 dnia. Takową Kopię pozwu konnotuję Michał Kotłubay aktowy Sądu Kom. Radziwiłł. Regent. (1069)

---

1 Białostockiego Obwodowego Rządu drugi wydział podaje do publiczney wiadomości, iż w dniach $\frac{23}{5}$ i $\frac{27}{9}$ $\frac{\text{Listopada}}{\text{Grudnia}}$ 1833 roku, ma się odbydź w onym licytacya na wyprzedanie za granicę z lasów Skarbowych, podług załączającey się tabelli drzewa, które doszło peryodycznego wzrostu, a do budowy okrętów niezdatne; życzące więc uczestniczyć przy takowey licytacyi osoby, raczą przybydź na wyż rzeczone termina z kaucyami odpowiedniemi dziesiątey części tey summy, jaka wypadnie z ilości zalicytowanego drzewa.

Starszy Leśniczy Półkownik Strażew.

Naczelnik Stołu M. Maciejewski.

WIADOMOŚĆ

o ilości wybranego drzewa w Supraślskiey Skarbowey Leśney Straży naznaczonego dla sprzedaży za granice.

		Długość sążni.	Grubość wierszkow.	Ilość drzewa.	Cena po Naywyżey zatwierdzoney taxie. Za jedne drzewo czyli sztukę. Rub.	K.	Ceny powiększone 8 częścią, podług których sprzedaż odbywać się będzie. Za jedne drzewo czyli sztukę. Rub.	Kop.
w 1. Części	W odległości od rzeki Supraśla od 5 do 10 wiorst.	6	8	889	7	—	7	87½
		7		596	9	—	10	12½
		8	7	867	8	40	9	45
			8	395	11	20	12	60
		9	6	696	7	40	8	32½
			7	821	11	20	12	60
		10	5	280	6	40	7	20
			6	374	9	60	10	80
			7	295	14	40	16	20
		11	5	214	8	—	9	—
			6	270	12	—	13	50
			7	140	18	—	20	25
w 2. Części		6	8	374	Na pokazane w tych trzech częściach rozmiary oznaczonego drzewa ceny naznaczają się przeciwko wyżey wspomnionych jednostayne.			
		7		350				
		8	7	300				
			8	417				
		9	6	211				
			7	753				
		10	5	886				
			6	177				
			7	587				
		11	5	149				
			6	232				
			7	419				
		6	8	225				
		7		870				
		8	7	458				
			8	737				
		9	6	326				
			7	409				
		10	5	396				
			6	285				
			7	181				
		11	5	74				
			6	36				
			7	14				
		6	8	396				
		7		394				
		8	7	281				
			8	170				
		9	6	468				
			7	285				
		10	5	224				
			6	280				
			7	50				
		11	5	33				
			6	27				
			7	18				
W ogóle		—	—	17240				

Starszy Leśniczy Półkownik Strażew.

Naczelnik Stołu M. Maciejewski.

(1070)

2. Od Białorusko-Mohilewskiey Izby Skarbowey ninieyszém ogłasza się, iż od 23 kwietnia następującego 1834 roku, z góry na sześcioletni termin, oddają się w arendowną dzierżawę majątki należące do skassowanych Rzymsko-Katolickich klasztorow, które teraz postąpiły w zawiadywanie Izby Skarbowey, położone tuteyszey Gubernii w Powiatach: Czausowskim, Radomyślskich Karmelitów wieś Radoml w liczbie 11, Mścisławskim, Mścisławskich Karmelitów Bieskakowo 105, Kopyskim, Dudakowickich Dominikanów 176, Sienińskim, Dominikanow: Smolańskich Parszni 69, i Ostrowieńskich Horodno 97 męzkiey płci dusz: życzący wziąć takowe majątki w arendę, zechcą przybydź dla targu 13, a dla przetargu 17 dnia następującego msca grudnia do tey Izby Skarbowey z pewnemi załogami w dwóletniey proporcyi arendowney summy, gdzie mogą widzieć inwentarze i opisania tych majątków, pokazujące stan ich, włościańskie na korzyść dzierżawcy powinności, i wszystkie pańskie, folwarczne i ekonomiczne zaprowadzenia, i artykuły stanowiące dochod majątku. Sierpnia 26 dnia 1833 roku.

Sowietnik Lew Konopacki.

Naczelnik Stołu Jegor Skałyszewicz. (1058)

---

2. Od Podolskiey Izby Powszechney Opieki ogłasza się, iż w niey przedawać się będzie, z publicznego targu murowany dom żyda Cowzmera, w mieście Kamieńcu położony, za dług Izbie oprócz procentow 1,504 r. sr., do czego przeznaczone terminy 1szy 4go, 2gi 7go i 3ci ostateczny 11go dnia grudnia teraźnieyszego 1833 roku. Życzący kupić pomieniony dom, zechcą przybydź do Izby na te terminy.

Dożywotni Członek Czarnocki. (1067)

---

3 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż dla uskutecznienia kontrabandnego uzyskania na żydzie Tewelu Mejerowiczu liczącego się, podług wyrachowania Jurborskiey Tamożni, w ogóle w pozostałey ilości 311 rub. 33 kop., oddana na przedaż z publicznych w Gubernialnym Rządzie targow połowa karczmy z placem i ziemią w M. Jurborgu położona, do rzeczonego żyda należąca, oceniona 300 rub. srebr. i na to przeznaczony 28 bieżącego msca września termin z przetargiem we trzy dni od pierwszego terminu; a zatém życzący kupić pomienioną połowę karczmy z placem i ziemią, zechcą przybyć na pomienione terminy do tego Rządu, gdzie będą objawione poprzednicze kondycye, tudzież opisanie karczmy. Września 5 dnia 1833 roku.

Sowietnik i Kawaler Nowicki.

Sekretarz Józef Eysymont.

Naczelnik Stołu Micewicz. (1064)

---

3 W Kommissyi za Naywyższym Rozkazem, w mieście Wilnie ustanowioney, dla przyjęcia w zarządzenie dóbr Beneficyalnych, które przedtém w wiedzy byłego Uniwersytetu Wileńskiego zostawały, odbywać się będzie publiczna licytacya dnia 19 Września roku teraźn. 1833, a przetarg ostateczny dnia 20 tegoż miesiąca i roku, o godzinie trzeciey po południu, na wypuszczenie w trzechletnią dzierżawę dochodu propinacyynego w miasteczku Remigole w Wileńskiey Gubernii w Powiecie Upickim położoném. Życzący przeto do takowey licytacyi przystąpić, mają się stawić na wyżey rzeczone termina z prawnemi ewikcyami, do Kommissyi odbywającey swe posiedzenia w domu JW. Biskupa Kłągiewicza. Warunki zaś tyczące się tak do licytacyi, jako też i kontraktu wydać się mającego, można czytać wcześniey w Kancellaryi tejże Kommissyi.

Sekretarz J. Hilferding. (1059)

---

3. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż, dla podjęcia się w Mińskiey Gubernii utrzymywania przy Ziemskich Sądach koni, a mianowicie: naznaczając dla każdego Sprawnika po 3, a dla Assessora po 2 konie, w ogóle po 13 dla Bobruyskich Niższych Sądów, stałych 15 i czasowych 11, w ogóle w Gubernii 148 koni za summę NAYWYŻEY assygnowaną 29,161 rubli 66⅔ kop. assygnacyami, postanowiono powtórnie odbydź targi, pierwsze dwa 8 i 9 listopada 1833 roku w powiatowych Sądach pod prezydencyą Powiatowych Naczelników Dworzaństwa, a ostatni 15, i przetarg 18 następującego grudnia, w Mińskiey Izbie Skarbowey; a zatém życzący, zechcą przybydź do pomienionych mieysc urzędowych na wyżey wyrażone terminy z pewnemi załogami, gdzie im będą objawione i kondycye na ten przedmiot ułożone. Sierpnia 24 d. 1833 r.

Gubernialnego Rządu Assessor Aroimowicz.

Naczelnik Stołu Wincenty Brylewski. (1045)

---

3 W Grodzieńskiey Dworzańskiey Opiece po wysłuchaniu raportu opiekunów małoletnich dzieci osłabionego na umyśle Sztabskapitana Iwanowa, o przedaży rzeczy podległyc zepsuciu, równie jak i oddanych temuż Iwanowemu w zastaw, dla zabezpieczenia pożyczonych pieniędzy; ponieważ nieznaleziono między papierami tego Iwanowa, do kogoby te rzeczy należeć miały, i nikt po nie nie przybył; a zatém postanowiono ogłosić za pośrednictwem Gazety Kuryera Litewskiego, iżby mający prawo własności, oddanych na zastaw rzeczy, przybyli do tey Opieki, naydaley dnia 1 msca grudnia teraźnieyszego 1833 roku, z prawnemi dowodami o rzeczywistości zastawy pomienionych rzeczy; jeżeli zaś na pomieniony termin nikt nie przybędzie, tedy pomienione rzeczy wraz z własnemi tego Iwanowa, będą przedane z publicznego targu. Przy tém oraz przyłącza się rejestr takowych zastawnych rzeczy.

W obowiązku Naczelnika Dworzaństwa Grodzieński Powiatowy Sędzia i Kawaler Bogatko.

Za Protokulistę Panasewicz.

Rejestr zastawionych rzeczy u osłabionego na umyśle Sztabs-Kapitana Iwanowa.

Stołowa łyżka 1, sitko 1, herbatnych łyżeczek 3, stołowych łyżek 4, herbatnych łyżek 2, sitko 1, imbryk srebrny wewnątrz wyzłocony 1, brassoletki z zamkami złote 2 wagi 16 dukatow, licząc każdy dukat po 15 złotych, imbryk do kawy srebrny wagi 2 funty, 5 łotow 1, imbryk srebrny wagi 1 funta 6 łotow 1, cukiernica wagi 1½ funta, 1¼ łota 1, Koszyk srebrny wagi 2 funty i pół łota 1, łyżka do rozlewania srebrna wagi 21 łotow 1, puhar srebrny wagi 10 funtow i 4 łóty 1, srebrne łyżki 2 razem wagi 12 łotow 2, herbatnych srebrnych łyżeczek 2 wagi łotow 2.

Zgodno: za Protokulistę Panasewicz. (1046)

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1833. d. 11 Września.

Cenzor Leon Borowski.